CYNGOR LLYFRAU CYMRU
WELSH BOOKS COUNCIL

ADRODDIAD BLYNYDDOL A DATGANIADAU ARIANNOL
AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2018

Rhif yr elusen: 505262

www.llyfrau.cymru

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

CYNNWYS

Adroddiad yr Ymddiriedolwyr	
Amcanion a Gweithgareddau'r Elusen	2–4
Crynodeb o Waith y Flwyddyn	4–7
Targedau a Chyflawniad	8–9
Adolygiad Ariannol a Chynlluniau'r Dyfodol	10–11
Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr	12
Adroddiad yr Archwilwyr Annibynnol	13–14
Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol	15
Mantolen	16
Datganiad o'r Llif Arian	17
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	18–28

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2018

Cyflwyna'r ymddiriedolwyr eu hadroddiad ynghyd â'r cyfrifon am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2018

Prif Weithgareddau'r Elusen

- Hybu diddordeb mewn llyfrau Cymraeg a llyfrau Saesneg o Gymru ynghyd â deunydd cyffelyb arall;
- Hybu'r diwydiant cyhoeddi yng Nghymru a chydgysylltu buddiannau awduron, cyhoeddwyr, llyfrwerthwyr a llyfrgelloedd;
- Cynorthwyo a chefnogi awduron trwy ddarparu gwasanaethau a thrwy ddyfarnu grantiau/ comisiynau a sianelir trwy gyhoeddwyr;
- Dosbarthu grantiau i gynorthwyo cyhoeddi deunydd o ansawdd yn y Gymraeg a'r Saesneg gan sicrhau bod y cynnyrch ar gael yn eang.

Datganiad Budd y Cyhoedd

Mae aelodau'r Pwyllgor Rheoli wedi ystyried eu dyletswydd yn unol ag Adran 17 o Ddeddf Elusennau 2011 ynglŷn â Budd i'r Cyhoedd. Maent yn fodlon bod gweithgareddau'r elusen yn ystod y flwyddyn, fel y'u disgrifir yn yr adroddiad hwn, yn unol â'r meini prawf hynny. Amcan craidd y Cyngor Llyfrau yw darparu budd i ddarllenwyr Cymru – yn y ddwy iaith.

Manylion Gweinyddol

Enw'r elusen	Cyngor Llyfrau Cymru
Rhif Elusen Gofrestredig	505262
Cyfeiriad Cofrestredig	Castell Brychan Aberystwyth Ceredigion SY23 2JB
Archwilwyr	Llŷr James Cyfrifwyr Siartredig ac Archwilwyr Cofrestredig 25 Stryd y Bont Caerfyrddin SA31 3JS
Bancwyr	HSBC plc Sgwâr Harford Llanbedr Pont Steffan Ceredigion SA48 7DU
Prif Weithredwr	Helgard Krause
Brocer Buddsoddiadau	Blackrock 12 Throgmorton Avenue, London EC2N 2DL

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2018

Ymddiriedolwyr

Aelodau'r Pwyllgor Gwaith yw ymddiriedolwyr Cyngor Llyfrau Cymru. Bydd aelod sydd yn gynrychiolydd neu sydd wedi'i gyfethol yn dal y swydd am dair blynedd o ddechrau'r Cyfarfod Cyffredinol nesaf ar ôl ei benodi neu ei gyfethol, eithr os bydd aelod yn ymadael â'i swydd am unrhyw reswm cyn diwedd ei dymor, bydd gan y Cyngor yr hawl, yn unol ag argymhelliad y Pwyllgor Gwaith neu'r corff y mae'r aelod yn ei gynrychioli, fel y bo'n berthnasol, i benodi rhywun yn ei le i ddal y swydd hyd ddiwedd y tymor penodedig. Yr ymddiriedolwyr ar gyfer 2017/18 yw:

Prif Swyddogion

Yr Athro M. Wynn Thomas	Cadeirydd
Mrs Rona Aldrich	Is-Gadeirydd
Yr Athro Jane Aaron	Ysgrifennydd Mygedol
Mr Chris Hywel Macey	Trysorydd
Mr Gwydion Hughes	Cwnsler Mygedol
Mr Alun P. Thomas	Cyfreithiwr Mygedol

Awdurdodau Lleol

Y Cynghorydd Nigel Smith	Conwy
Y Cynghorydd Emlyn Dole	Sir Gaerfyrddin
Y Cynghorydd Fiona M. Gordon	Abertawe
Y Cynghorydd Bob Greenland	Sir Fynwy
Y Cynghorydd Clive Meredith	Blaenau Gwent
Y Cynghorydd Julian Simmons	Caerffili

Cynrychiolwyr Eraill

Mr Richard Bellinger	Llyfrgellwyr Sir Cymru
Mr Gareth Griffiths	Llyfrgellwyr Sir Cymru
Mr Meilyr Rowlands / Mr Dyfrig Ellis	Estyn
-	Cyngor y Celfyddydau
-	CBAC
Mrs Linda Tomos	Llyfrgell Genedlaethol Cymru
Mrs Kathryn Parry	CILIP Cymru Wales
Mr Ion Thomas / Ms Bethan Gwanas	Cyfeillion y Cyngor Llyfrau
Ms Marian Delyth	Cyfeillion y Cyngor Llyfrau
Mr Dafydd John Pritchard	Llenyddiaeth Cymru
Mr Robat Arwyn	Panelau'r Cyngor
Mrs Lorna Herbert Egan	Panelau'r Cyngor
Yr Athro Daniel G. Williams	Panelau'r Cyngor
Y Parch Lyn Léwis Dafis	Aelod Cyfetholedig
Dr Cathryn Charnell-White	Aelod Cyfetholedig

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2018

Cyfansoddiad

Cyfansoddiad ysgrifenedig yw offeryn llywodraethu Cyngor Llyfrau Cymru. Sefydliad anghorfforedig annibynnol a sefydlwyd at ddibenion elusennol yn unig yw'r Cyngor Llyfrau. Cafodd y cyfansoddiad ei ddiwygio ar 30 Mehefin 2017.

Y Cyngor a'i bwyllgorau

Rheolir y Cyngor Llyfrau gan Gyngor a Phwyllgor Gwaith a benodir yn unol â'i Gyfansoddiad ac sy'n cynnwys cynrychiolwyr o awdurdodau lleol Cymru, a chroestoriad o sefydliadau diwylliannol Cymru. Aelodau'r Pwyllgor Gwaith yw ymddiriedolwyr yr elusen. Un o is-bwyllgorau'r Pwyllgor Gwaith yw'r Panel Enwebiadau sy'n penodi aelodau i'r panel arbenigol sy'n adrodd i'r Pwyllgor Gwaith. Swyddogaeth y Panel Enwebiadau yw sicrhau bod y drefn o benodi aelodau i'r panelau, trwy hysbysebu agored, yn deg a thryloyw, yn unol â threfn arfer gorau.

Crynodeb o waith y flwyddyn

Darllen er Pleser – Y Pŵer sydd mewn Darllen

Wrth i mi ystyried fy neuddeg mis llawn cyntaf fel Prif Weithredwr y Cyngor Llyfrau ac edrych ymlaen at y flwyddyn ariannol sydd i ddod mewn cyfnod o ansicrwydd gwleidyddol ac economaidd, mae'n gysur gwybod bod rhai gwirioneddau yn ddigyfnewid; yn benodol, y gwirionedd mawr hwnnw sy'n llywio, yn arwain ac yn gwbl greiddiol i'n gwaith: pŵer trawsnewidiol darllen.

Mae gennym hanes rhagorol o gydweithio â phartneriaid megis The Reading Agency, World Book Day a Stori Sydyn, gan redeg nifer o gynlluniau sy'n hyrwyddo darllen er pleser mewn cydweithrediad ag ysgolion a llyfrgelloedd. Bu cyrhaeddiad ac effaith y rhain yn sylweddol ac rydym yn bwriadu ymestyn ein gweithgareddau yn y meysydd hyn, gan fynd ati i chwilio am gyfleoedd ariannu newydd.

Ystadegau ar gyfer yr Adran Llyfrau Plant a Hyrwyddo Darllen:

Nifer y plant a gymerodd ran yn Sialens Ddarllen yr Haf 2017	40,445
Nifer y siroedd fu'n cymryd rhan	100%
Gwerthiant teitlau Stori Sydyn	5,120
Ymweliadau ag ysgolion – Taith Awdur (4 taith)	18

Mae ymchwil wedi profi bod cysylltiad rhwng darllen a chyrhaeddiad academaidd, ond hefyd caiff darllen effaith gynyddol ar les cyffredinol pobl. Mae hyn yn arbennig o wir pan fo unigolion yn gweld eu hunain, eu bywydau a'u cymunedau'n cael eu hadlewyrchu yn y llyfrau a'r cylchgronau y maent yn eu darllen. Nid rhywbeth sy'n ymwneud â'r iaith Gymraeg ei hun yw hyn ond rhywbeth sydd, yn ddiamau, yn mynd lawer ymhellach. Mae dimensiwn Cymreig o fewn cyhoeddi Saesneg o Gymru yr un mor bwysig, yn enwedig pan fo cynnyrch ein cymydog agosaf, Lloegr, ar gael yn rhwydd ac yn deillio o'r sector cyhoeddi mwyaf yn y byd.

O fewn y cyd-destun hwn mae'r gefnogaeth strategol hir dymor drwy ein system grantiau yn sicrhau bod y cyhoeddwyr yn gallu buddsoddi mewn lleisiau Cymreig dilys, sydd nid yn unig yn plesio'r darllenwyr ac yn meithrin ymdeimlad o berthyn ond sydd hefyd yn ysbrydoli'r genhedlaeth nesaf o awduron. Mae'r micro-fentrau hyn – ac mae'r holl gyhoeddwyr a gefnogir gennym yn perthyn i'r categori hwn – yn ffurfio rhan greiddiol o'r economi sylfaenol: mae'r rhan fwyaf wedi'u lleoli mewn

ardaloedd gwledig, difreintiedig, ond eto'n cynnig cyfleoedd ar gyfer swyddi medrus sydd wedi'u cefnogi'n rhannol gennym ni; maent hefyd yn gwneud defnydd anghymesur o gadwyni cyflenwi lleol sy'n sail i gymunedau lleol ac i economi Cymru.

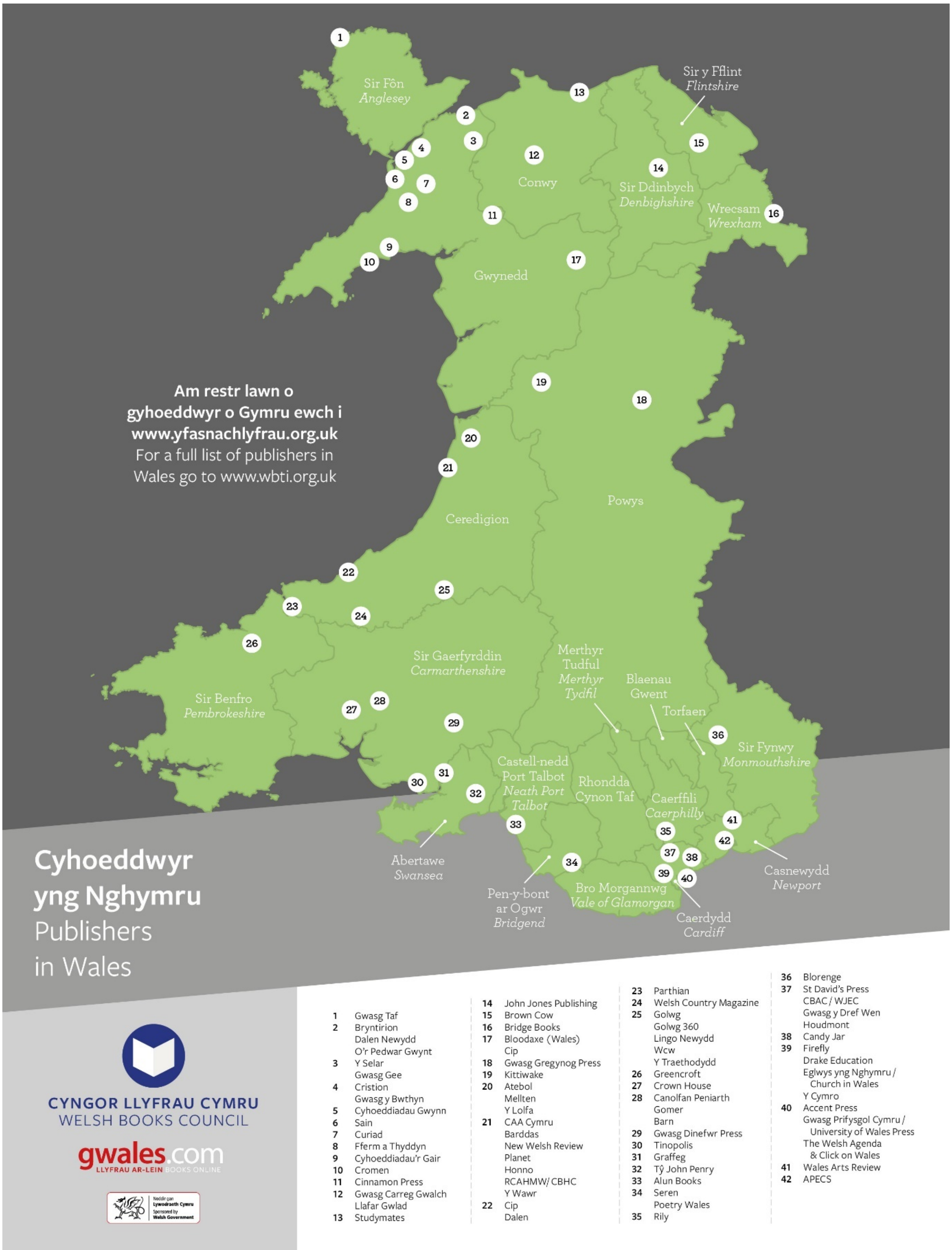

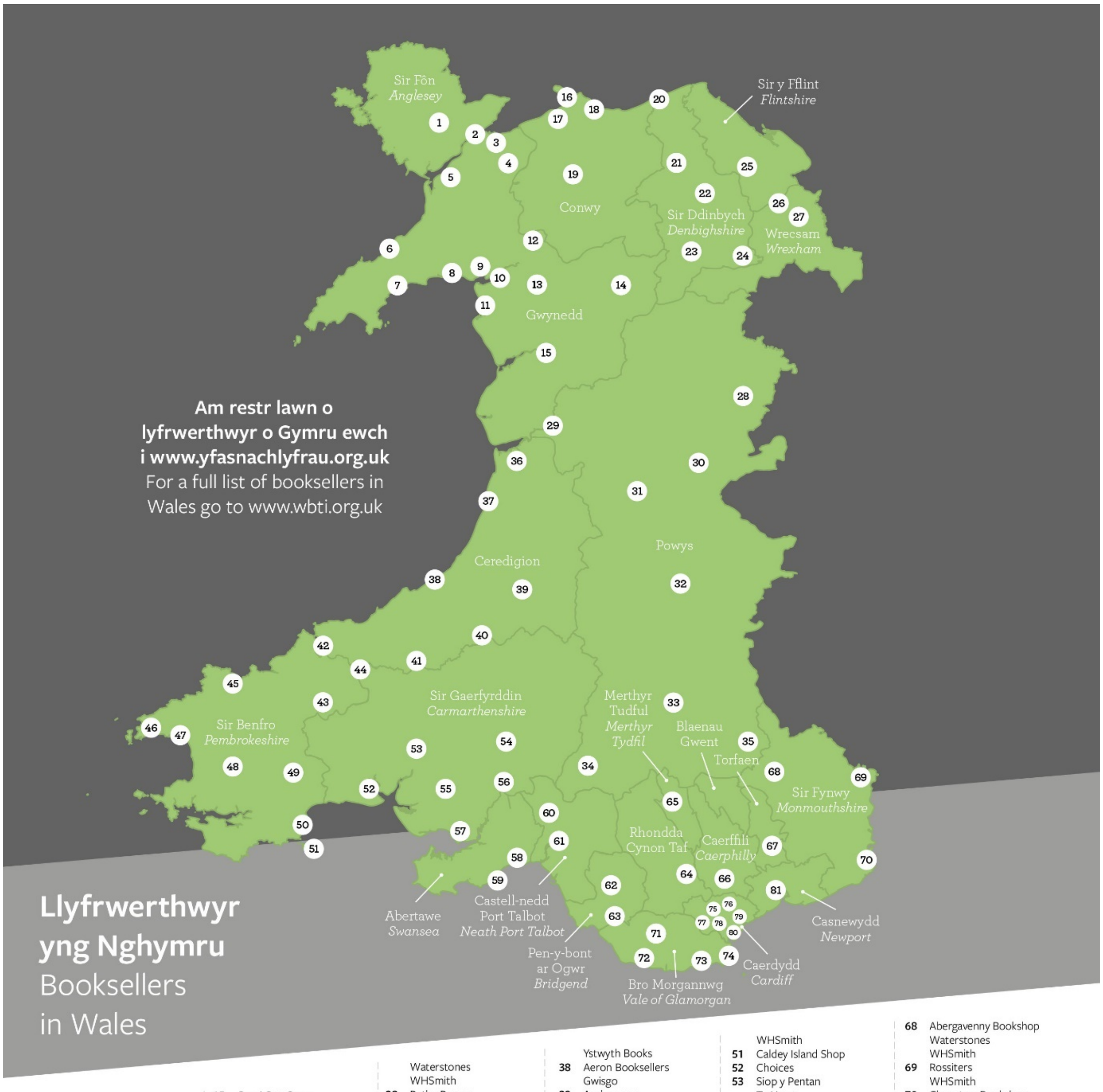

1 Cwpwrdd Cornel
Oriel Ynys Môn
2 Awen Menai
3 WHSmith
4 Siop Ogwen
5 Na-nôg
Palas Print
WHSmith
6 Nant Gwrtheyrn
7 Bookseller
Llên Llŷn
Oriel Plas Glyn-y-Weddw
8 Roots
Swyddfa Bost Cricieth
9 Browsers
Siop Eifionydd
10 Siop Dewi
Siop y Ddraig Aur / Golden Dragon Portmeirion
11 Castle Gifts
12 Siop yr Hen Bost
13 J&J Newsagents
14 Awen Meirion
15 Garej Cwt Gwyn
Siop y Cymro
Waterloo
WD Wilkins
16 Siop Lyfrau Lewis
Waterstones
WHSmith
17 Hinton's
18 Colwyn Books
WHSmith
19 Bys a Bawd
20 Siop y Morfa
WHSmith
21 Siop Clwyd
22 Bookshop Ruthin
Elfair
23 Caffi Treferwyn
24 Courtyard Books
25 Oriel Clwyd Theatr Cymru
Siop y Siswrn
The Bookshop
WHSmith
26 WHSmith
27 Siop Cwlwm
Waterstones
WHSmith
28 Pethe Powys
WHSmith
29 MOMA Wales
Penrallt Gallery
30 Fuze Ltd
Oriel Davies
WHSmith
31 Great Oak Bookshop
32 Verzon Books
33 Cathedral Tithebarn
The Hours
WHSmith
34 Cofion Cynnes
35 Book-ish
36 Siop Cynfelyn
37 Canolfan Gelfyddydau Aberystwyth
Cerdd Ystwyth
LlGC / NLW
Siop Inc
Siop y Pethe
Turn the Page
Waterstones
WHSmith
Ystwyth Books
38 Aeron Booksellers
Gwisgo
39 Anrhegaron
Medical Hall
Rhiannon
40 Smotyn Du
41 Ffab
42 Awen Teifi
Castell Aberteifi
WHSmith
43 Siop Siân
44 Siop Iago
45 Seaways
46 Cathedral Bookshop
Oriel y Parc
St David's
47 Window on Wales
48 Sheep Shop
Victoria Bookshop
Vincent Davies
WHSmith
49 Golden Sheaf Gallery
Narberth Museum
50 Caldey Shop
Tenby Bookshop and Art Gallery
WHSmith
51 Caldey Island Shop
52 Choices
53 Siop y Pentan
Tu Hwnt
Waterstones
WHSmith
54 Igam Ogam
55 Cwtsh Glöyn
56 College Street Books
Cyfoes
57 WHSmith
58 Dylan Thomas Centre
Siop Tŷ Tawe
Uplands
Waterstones
WHSmith
59 Cover to Cover
60 Tŷ'r Gwrhyd
61 WHSmith
62 The Dream Shop
63 WHSmith
64 Siop y Bont
WHSmith
65 Llyfrau'r Enfys Merthyr
66 WHSmith
Llyfrau'r Enfys Llanbradach
67 WHSmith
68 Abergavenny Bookshop
Waterstones
WHSmith
69 Rossiters
WHSmith
70 Chepstow Bookshop
WHSmith
71 Cowbridge Bookshop
72 Nickleby's
73 WHSmith
74 Griffin Books
WHSmith
75 Siop y Felin
76 Cant a Mil
77 Amgueddfa Werin Cymru
78 Caban
79 Wellfield
80 Amgueddfa Genedlaethol Caerdydd
Blackwells
Bodlon
Octavo's Books Cafe and Wine Bar
Portmeirion
Waterstones
WHSmith
81 Waterstones
WHSmith

Er gwaethaf pwysigrwydd ac amrywiaeth y fformatau digidol sy'n newid yn barhaus, mae i'r llyfr printiedig ei apêl barhaol. Mae'r isadeiledd o ran logisteg a gweithgarwch sy'n angenrheidiol i wasanaethu'r llyfrwerthwyr 'brics a mortar' a'r mân-werthwyr ar-lein yn cael ei ymgorffori i'r dim yn ein Canolfan Ddosbarthu: gan weithredu fel dosbarthwr a chyfanwerthwr mae'n cynnig 15,000 o deitlau unigol ac yn dal 500,000 o lyfrau ar unrhyw adeg benodol. Fel menter fasnachol sy'n ei hariannu ei hun, mae'r Ganolfan Ddosbarthu yn cyflogi 19 aelod o staff ac yn cynnig cefnogaeth

anuniongyrchol sylweddol i'r cyhoeddwyr a'r llyfrwerthwyr drwy gynnig telerau dosbarthu sydd wedi'u sybsideiddio'n helaeth. Mae felly'n ddolen gyswllt hanfodol yn y gadwyn gyflenwi sy'n gwasanaethu Cymru gyfan ac yn cynnwys canolfannau anhraddodiadol megis canolfannau croeso, Cadw, Amgueddfeydd Cymru a'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol, tra bo'r farchnad ryngwladol yn cael ei gwasanaethu drwy gwales.com.

Ystadegau ar gyfer y Ganolfan Ddosbarthu:

Nifer y llyfrau a werthwyd	530,897
Nifer y llyfrau mewn stoc	475,911
Cwsmeriaid a brynodd lyfrau yn 2017/18	494
Cwsmeriaid y tu allan i Gymru	41
Gwerthiant y tu allan i Gymru	£384,059
Cyflenwyr y Ganolfan	553
Gwerthiant i'r 10 cyflenwr uchaf	66%

Mae'r rhagolygon ar gyfer ariannu'r celfyddydau yn parhau i fod yn heriol a rhagwelir gan lawer y bydd lefelau'r cyllid yn crebachu ymhellach. Yng ngoleuni'r sefyllfa hon y mae'r Cyngor Llyfrau yn buddsoddi mewn sgiliau ychwanegol o ran codi arian ac ysgrifennu ceisiadau, ynghyd â'r maes digidol a Thechnoleg Gwybodaeth, a fydd yn ein galluogi nid yn unig i gynnal y gwasanaethau a gynigir gennym ond i'w datblygu ymhellach. Mae ein cenhadaeth fel elusen genedlaethol yn glir ac wedi ei gwreiddio'n ddwfn eisoes yn y diwydiannau diwylliannol a chreadigol yng Nghymru, a'r cam naturiol nesaf yw gosod conglfeini Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) wrth graidd ein gwaith.

Cymru ac iddi ddiwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Mae ein holl waith yn ymwneud yn ei hanfod â'r diwylliant Cymreig a'r iaith Gymraeg
Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang	Rydym wedi buddsoddi i arbed ynni gyda synwyryddion golau a goleuadau LED
Cymru lewyrchus	Nododd gwaith ymchwil marchnad gan Brifysgol Caerdydd ein bod yn cyfrannu £2.4m i weddill yr economi
Cymru gydnerth	Mae ymgynghori, hyfforddiant a chefnogaeth wedi arwain at gryfhau'r cyhoeddwyr
Cymru iachach	Bydd cynlluniau newydd fel Darllen yn Well yn darparu opsiwn y presgripsiwn cymdeithasol yn ddwyieithog
Cymru sy'n fwy cyfartal	Mae pob Awdurdod Lleol wedi cymryd rhan yn ein cynlluniau darllen, o Sialens Ddarllen yr Haf i'r cystadlaethau llyfrau
Cymru o gymunedau cydlynus	Mae ein cyhoeddiadau (ar-lein ac mewn print) yn cefnogi newyddiaduraeth leol gan adlewyrchu'r cymunedau lleol

Mae cyfleu gwerth y diwydiant llyfrau a'r effaith gadarnhaol y mae'n ei chael ar gymunedau a sectorau eraill yn gynyddol bwysig, a byddwn yn cryfhau'r agwedd benodol hon ar ein gwaith.

Mae'n dda gennyf weld bod ein hymddiriedolwyr a staff y Cyngor Llyfrau yn cydnabod bod yr heriau a wynebwn yn galw am newid, ac rwy'n falch o fod yn arwain tîm rheoli sy'n barod i fynd i'r afael ag adolygiad o'n strwythurau a'n prosesau ar bob lefel. Rwy'n ffyddiog y bydd hyn yn cryfhau ein sefydliad gan ein gwneud yn fwy gwydn er mwyn ein galluogi i wynebu unrhyw heriau yn y dyfodol gyda hyder a chreadigrwydd.

Cyflawniad a Pherfformiad

Roedd yn flwyddyn brysur i'r Cyngor Llyfrau gyda pharatoi cyfres i ddysgwyr, Amdani, gweithgarwch y cynlluniau hyrwyddo darllen (nad ydynt wedi eu nodi isod) a pharatoi ar gyfer rhaglen newydd ar y cyd â The Reading Agency, Darllen yn Well, a gaiff ei chyhoeddi yn 2018/19 a 2019/20.

TARGEDAU ALLWEDDOL 2017/18		
	2017/18 Targed	**2017/18 Cyflawni**
Teipysgrifau – Adran Olygyddol	170	166
Nifer y teitlau a gynorthwywyd gan yr Adran Ddylunio	110	110
Adolygiadau llyfrau ar Gwales	200	197
Gwerthiant llyfrau drwy'r Ganolfan Ddosbarthu	£4.05m gros £2.7m net	£3,917,319 gros £2,633,272 net
Lefel dyledwyr y Ganolfan	Dim mwy na 2%	0.35%
Gwales: targedau ar gyfer gwerthiant ar-lein i siopau ac unigolion	£3,042,530	£2,478,849
Gwasanaeth Ysgolion	Ymweliadau: 500 Gwerth archebion: £400,000	Ymweliadau: 424 Gwerth archebion: £329,313
Cynllun Ymestyn	Achlysuron: 350 Gwerthiant: £150,000	Achlysuron: 351 Gwerthiant: £139,320

TARGEDAU ALLWEDDOL 2017/18 – GRANTIAU CYHOEDDI		
	2017/18 Targed	**2017/18 Cyflawni**
Grantiau Cymraeg		
Nifer y teitlau a gyhoeddir	215	208
Cyfartaledd gwerthiant	1,000 ar ôl 18 mis	771
Cyfanswm y cylchgronau Cymraeg	15	15
Cyhoeddi rheolaidd yn unol â'r amserlen	95%	99%
Cyfartaledd gwerthiant y cylchgronau	2,850 – Hamdden 2,220 – Newyddiaduraeth 1,650 – Plant 600 – Llenyddol a Diwylliannol	2,898 – Hamdden 2,070 – Newyddiaduraeth 1,680 – Plant 719 – Llenyddol a Diwylliannol
Grantiau Saesneg		
Nifer y teitlau Grant Llenyddiaeth a gyhoeddir	75	79
Nifer teitlau blaendal awdur a gyhoeddir	15 (i'w cyhoeddi) (+ 10 wedi'u comisiynu)	16 (i'w cyhoeddi) (+ 19 wedi'u comisiynu)
Grantiau Marchnata	20	19
Nifer cylchgronau llenyddol	5	5
Cyfartaledd gwerthiant cylchgronau llenyddol	Cyffredinol – 1,000 Aml-ffocws – 500 Ffocws unigol – 400	Cyffredinol – Print: 1,278 / Gwefan: 6,348 Aml-ffocws Print: 570 / Gwefan: 1,944 Ffocws unigol – Print: 572
Cyhoeddi rheolaidd yn unol â'r amserlen	95%	95%

Adolygiad ariannol

Derbyniwyd cyfanswm o £6.8m o incwm yn ystod y flwyddyn o gymharu â £6.7m yn 2016/17. Gwariwyd cyfanswm o £6.9m (£6.7m yn 2016/17) sydd yn gadael diffyg net o £98,010 (2016/17 – gweddill o £49,483). Ar 31 Mawrth 2018, roedd asedau net (ac eithrio rhwymedigaethau pensiwn) yn £1.1m (2016/17: £1m).

Polisi Arian wrth gefn

Lluniwyd y Polisi Arian wrth gefn i sicrhau bod gan y Cyngor gyllid digonol i gwrdd ag unrhyw ofynion gwariant cyfalaf annisgwyl a hefyd i ddelio â'r elfen o risg sydd ynghlwm â rhedeg Canolfan Ddosbarthu nad yw'n derbyn arian o'r pwrs cyhoeddus. Mae'r Cyngor yn cadw'r cronfeydd ariannol yma mewn nifer o gategorïau:

Cronfeydd Anghyfyngedig

- Cronfeydd Cyfalaf – £450,000 i gwrdd â chost hanesyddol yr adeiladau a gwariant cyfalaf annisgwyl.
- Cronfeydd Refeniw
    - Pensiwn: Ar 31 Mawrth 2018, roedd gweddill o £1,442,000 (2016 – 17: £1,842,000). Mae'r Ymddiriedolwyr wedi cytuno ar gyfraniadau gyda Chronfa Bensiwn Dyfed tan 31 Mawrth 2021, felly nid oes ganddynt reolaeth bellach ar faint y gronfa yma.
    - Cyngor: Cronfa gadw heb fod yn fwy na 5% o'r grant craidd (a fyddai'n golygu £55,045 yn 2017/18).
    - Canolfan Ddosbarthu: Targed o gronfa ddigonol i dalu gorbenion am 6 mis (£260,238 ar sail ffigurau 2017/18).

Cronfeydd Penodol

Targed o £200,000 ar gyfer datblygiadau cyfrifiadurol na ellir eu hariannu trwy'r grant refeniw arferol. Gall hyn gynnwys prosiectau brys neu wariant hir dymor ar systemau newydd. Ni wnaethpwyd defnydd o'r gronfa yn 2017/18.

Prif noddwyr

Rydym yn hynod o ddiolchgar i Lywodraeth Cymru am ddarparu cyfran helaeth o arian y Cyngor Llyfrau; heb y gefnogaeth yma, ni fyddai modd i'r Cyngor gyflawni ei waith.

Polisi buddsoddiadau

Yn unol â'r Cyfansoddiad, mae gan ymddiriedolwyr yr elusen y pŵer i fuddsoddi pan maent yn credu bod buddsoddiad yn briodol. Mae asedau'r elusen ar gael ac yn ddigonol i gwrdd â'r gofynion yn y dyfodol rhagweladwy.

Gwirfoddolwyr

Mae'r elusen yn ddiolchgar iawn am gyfraniad gwirfoddolwyr sydd yn gweithio yn ddi-dâl ar amrywiol banelau a chynlluniau'r Cyngor. Nid ydym yn gallu rhoi gwerth ariannol ar yr holl waith yma, felly nid yw yn cael ei gynnwys yn y Datganiad o'r Gweithgareddau Ariannol.

Trafodion partïon cysylltiol

Mae staff ac ymddiriedolwyr yn datgan unrhyw fuddiannau yn flynyddol ac fel y bônt yn codi. Nid oes unrhyw drafodion partïon cysylltiol yn ystod y flwyddyn sydd yn diweddu 31 Mawrth 2018 gan yr ymddiriedolwyr.

Rheoli Risg

Mae’r Cyngor wedi ystyried ac adolygu pob risg a allai effeithio ar yr elusen. Roedd y broses hon yn cwmpasu nid yn unig y sefyllfa ariannol, ond hefyd ystyriaethau strategol ac amgylchiadol. Mae’r Cyngor yn cadarnhau bod systemau wedi’u sefydlu i wrthsefyll pob risg o’r math y tynnwyd sylw atynt fel rhan o’r broses hon.

Rhagdybiaeth Busnes Byw

Mae gan yr Ymddiriedolwyr ddisgwyliad rhesymol fod gan y Cyngor adnoddau digonol i ddal ati i weithredu hyd y gellir rhagweld. Am y rheswm hwnnw, mae’n parhau i baratoi Datganiad Ariannol ar y sail ei fod yn fusnes byw.

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR YMDDIRIEDOLWYR AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2018

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R YMDDIRIEDOLWYR:

Yr Ymddiriedolwyr sydd yn gyfrifol am baratoi Adroddiad yr Ymddiriedolwyr a'r cyfrifon ariannol yn unol â deddfwriaeth gymwys ac Ymarferion Cyfrifyddol Cyffredinol Derbyniol y Deyrnas Unedig.

Yn ôl y ddeddf, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr baratoi cyfrifon ar gyfer pob blwyddyn ariannol a fydd yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Elusen yn ystod y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi'r cyfrifon hynny, mae'n rhaid i'r ymddiriedolwyr:

- ddewis polisïau cyfrifyddol addas a'u gweithredu'n gyson;
- ddilyn y dulliau a'r egwyddorion yn yr adroddiad 'Datganiadau o Arferion a Argymhellwyd i Elusennau' (SORP);
- ddyfarnu ac amcangyfrif yn rhesymol ac yn ddoeth;
- ddatgan a yw safonau cyfrifyddu cymwys wedi'u dilyn, yn amodol ar unrhyw wyriadau perthnasol a ddatgelir a gaiff eu hegluro yn y datganiadau ariannol;
- baratoi'r cyfrifon ar y sail y bydd yr Elusen yn parhau i weithredu os nad yw'n amhriodol i dybio hyn.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw cofnodion cyfrifyddol addas sy'n datgelu sefyllfa ariannol yr Elusen yn gymharol gywir ar unrhyw adeg a hefyd yn eu galluogi i sicrhau bod y datganiadau cyllidol yn unol â Deddf Elusennau 2011. Mae ganddynt hefyd gyfrifoldeb i warchod asedau'r Cwmni ac yna i gymryd camau rhesymol i atal a darganfod twyll neu afreoleidd-dra arall.

ARCHWILWYR

Cynigir ailbenodi'r archwilwyr, Llŷr James, yn y Cyfarfod Blynyddol.

Cymeradwywyd adroddiad yr ymddiriedolwyr, a'r cyfrifon blynyddol ar 7 Rhagfyr 2018.

.... Yr Athro M. Wynn Thomas

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

ADRODDIAD YR ARCHWILWYR ANNIBYNNOL I YMDDIRIEDOLWYR CYNGOR LLYFRAU CYMRU AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2018

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol Cyngor Llyfrau Cymru am y flwyddyn yn diweddu 31 Mawrth 2018 sef y Cyfrif Incwm a Gwariant, y Fantolen, Llif arian yn ogystal â'r nodiadau perthnasol. Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi eu paratoi yn unol â'r polisïau cyfrifo sydd yn y nodiadau a gofynion Safonau Cyfrifo'r Deyrnas Unedig (Yr Arferion Cyfrifo Cydnabyddedig yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig), yn cynnwys Safon ar Adroddiadau Ariannol 102, adran 1A, 'Y Safon ar Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Unedig a Gweriniaeth Iwerddon'.

Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:

- Yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Elusen ar 31 Mawrth 2018 ac o'i diffyg am y flwyddyn yn diweddu ar y dyddiad hwnnw.
- Wedi eu paratoi yn unol ag Arferion Cyfrifo Cydnabyddedig yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig, a
- Wedi eu paratoi yn unol â Deddf Elusennau 2011.

Sail ein barn

Cynhaliwyd yr archwiliad yn unol â'r Safonau Rhyngwladol ar archwilio (y Deyrnas Unedig) (SrhA-DU) a'r ddeddfwriaeth berthnasol. Mae'n cyfrifoldebau dan y safonau hynny wedi eu disgrifio dan Cyfrifoldebau'r Archwiliwr sy'n rhan o'r adroddiad hwn. Rydym yn annibynnol o'r elusen yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, yn cynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol (FRC) ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hynny. Credwn fod y dystiolaeth a gawsom yn ddigonol ac yn briodol fel sail i'n barn.

Casgliadau yn ymwneud a hyfywdra

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd ar y materion canlynol:

- Nad oedd yn briodol i'r ymddiriedolwyr baratoi'r cyfrifon ar sail eu rhagdybiaeth fod yr Elusen yn hyfyw.
- Nad yw'r ymddiriedolwyr wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd sylweddol a allai greu amheuon am allu'r elusen i barhau i baratoi cyfrifon ar sail hyfywdra am gyfnod o ddeuddeg mis, o leiaf, o'r dyddiad y mae'r cyfrifon yn cael eu cymeradwyo.

Gwybodaeth Arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr hyn sydd yn yr Adroddiad Blynyddol heblaw'r datganiadau ariannol eu hunain ac adroddiad yr archwiliwr ar y datganiadau hynny. Yr ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall. Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn ymwneud â'r wybodaeth arall, a heblaw ein bod yn datgan fel arall, nid ydym yn datgan unrhyw farn arnynt.

Fel rhan o'r archwiliad o'r datganiadau ariannol, ein cyfrifoldeb ni yw darllen yr wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a ydy'r wybodaeth yn anghyson â'r datganiadau ariannol neu ag unrhyw fanylion sy'n deillio o'r gwaith archwilio. Os ydym yn dod ar draws unrhyw anghysonderau sylweddol, mae angen i ni benderfynu a oes unrhyw beth naill ai yn y datganiadau ariannol neu'r wybodaeth arall yn gamarweiniol.

Os, ar sail ein gwaith, ydym o'r farn fod unrhyw ddatganiad yn gamarweiniol, mae'n ofynnol i ni ddatgan hynny.

Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn y cyswllt hwn.

Materion sydd angen adroddiad drwy eithriad

Nid oes gennym unrhyw sylw ar y materion canlynol lle mae'r Ddeddf Elusennau 2011 yn gofyn am sylwadau os, yn ein barn ni:

- Nad yw'r wybodaeth yn adroddiad yr ymddiriedolwyr yn gyson â'r datganiadau ariannol; neu
- Nad oedd cofnodion cyfrifo digonol wedi eu cadw: neu
- Nad yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion cyfrifo: neu
- Nad ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth a'r esboniadau sy'n angenrheidiol i'r archwiliad.

Cyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr

Fel y disgrifir yn y Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr, nhw sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol sy'n rhoi darlun gwir a theg. Yr ymddiriedolwyr sydd hefyd yn gyfrifol am y rheolaeth fewnol y maen nhw'n ei hystyried yn ddigonol i baratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o anghysonderau yn deillio naill ai o dwyll neu o gamgymeriad.

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am asesu gallu'r elusen i barhau i weithredu gan ddatgelu, lle bo'n berthnasol, unrhyw faterion sy'n ymwneud â hyfywdra'r elusen, heblaw bod yr ymddiriedolwyr yn bwriadu dod â'r gweithgareddau i ben neu nad oes dewis ganddynt ond i wneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwiliwr am archwiliad o'r datganiadau ariannol

Rydym wedi ein hapwyntio fel archwiliwr dan Ddeddf Elusennau 2011, adran 144 ac yn adrodd yn unol â rheoleiddiadau adran 154 o'r Ddeddf honno. Ein nod yw cael sicrwydd rhesymol nad yw'r datganiadau ariannol yn cynnwys unrhyw ddatganiadau sy'n gamarweiniol yn deillio naill ai o dwyll neu gamgymeriad a pharatoi adroddiad sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw yn gwarantu fod archwiliad sydd wedi ei gynnal yn unol â SRhA (DU) bob amser yn canfod camgymeriadau sylweddol. Gall camgymeriadau ddeillio naill ai o dwyll neu o wallau ac ystyrir camgymeriadau felly yn sylweddol os, yn unigol neu fel cyfanswm, byddai modd iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau a wneir ar sail y datganiadau ariannol.

Mae disgrifiad manylach o'n cyfrifoldebau fel archwilwyr ar wefan y Cyngor ar Adrodd Ariannol sef www.frc.org.uk/auditors responsibilities. Mae'r disgrifiad hwnnw yn rhan o'n hadroddiad fel archwiliwr.

Bethan Vaughan.

BETHAN VAUGHAN

PRIF ARCHWILIWR STATUDOL ar gyfer ac ar ran

LLŶR JAMES CYF
Archwilwyr Statudol
25 Stryd y Bont
Caerfyrddin
SA31 3JS

Dyddiad: 29-10-18

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

DATGANIAD O SYMUDIADAU ARIANNOL AM Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2018

	Nodyn	Cronfeydd Anghyfyngedig	Cronfeydd Penodol	Cronfeydd Cyfyngedig	Cyfanswm 2018	Cyfanswm 2017
		£	£	£	£	£
Incwm drwy weithgaredd elusennol						
Grantiau	3	**1,100,900**	**209,750**	**2,699,033**	**4,009,683**	3,897,925
Adrannau eraill	4	**165,289**	**–**	**15,028**	**180,317**	176,111
Gweithgareddau masnachol eraill						
Canolfan Ddosbarthu	8	**2,633,272**	**–**	**–**	**2,633,272**	2,629,501
Buddsoddiadau	4	**–**	**–**	**4,226**	**4,226**	4,061
Cyfanswm adnoddau a dderbynnir		**3,899,461**	**209,750**	**2,718,287**	**6,827,498**	6,707,598
Adnoddau a wariwyd						
Gweithgaredd elusennol						
Grantiau wedi eu dosbarthu	5/6	**–**	**–**	**2,548,100**	**2,548,100**	2,483,000
Gwariant elusennol	7	**1,418,004**	**179,750**	**150,933**	**1,748,687**	1,547,290
Gweithgareddau masnachol eraill						
Canolfan Ddosbarthu	8	**2,628,721**	**–**	**–**	**2,628,721**	2,627,825
Cyfanswm yr adnoddau a wariwyd	**2**	**4,046,725**	**179,750**	**2,699,033**	**6,925,508**	6,658,115
Adnoddau net a dderbynnir cyn trosglwyddiadau		**(147,264)**	**30,000**	**19,254**	**(98,010)**	49,483
Enillion / (Colledion) cydnabyddedig eraill						
Elw / (colled) gwirioneddol ar y cynllun buddiannau pendant	21	**624,000**	**–**	**–**	**624,000**	36,000
Symudiad ar y buddsoddiadau	13	**–**	**–**	**(1,949)**	**(1,949)**	14,640
Trosglwyddiad rhwng cronfeydd		**(25,774)**	**30,000**	**(4,226)**	**–**	–
Symudiadau net yn y cronfeydd	22	**450,962**	**60,000**	**13,079**	**524,041**	100,123
Balansau a ddygwyd ymlaen ar 1 Ebrill 2017		**(1,188,819)**	**170,694**	**175,979**	**(842,146)**	(942,269)
Balansau a gariwyd ymlaen ar 31 Mawrth 2018	17–19	**(737,857)**	**230,694**	**189,058**	**(318,105)**	(842,146)

Ni pharatowyd datganiad ar wahân o incwm a gwariant.

Mae Ymddiriedolwyr yr Elusen yn dymuno tynnu sylw at y ffaith fod y gronfa bensiwn wedi dylanwadu ar y ffigurau ariannol terfynol. Maent yn awyddus i nodi bod sefyllfa Cronfa Bensiwn Dyfed tu hwnt i reolaeth y cwmni.

Mae nodiadau ar dudalennau 18 i 28 yn ffurfio rhan gyflawn o'r cyfrifon hyn.

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

MANTOLEN ARIANNOL AR 31 MAWRTH 2018

	Nodyn	2018			2017
		£	£	£	£
Asedau sefydlog					
Eiddo parhaol	12		**253,008**		253,008
Buddsoddiadau	13		**128,308**		130,257
			381,316		383,265
Asedau cyfredol					
Dyledwyr	14	**297,172**		327,242	
Stoc y Ganolfan Ddosbarthu		**329,097**		432,229	
Arian yn y banc ac mewn llaw	15	**1,074,387**		886,242	
		1,700,656		1,645,713	
Credydwyr: Symiau sy'n dod yn ddyledus o fewn blwyddyn	16	**958,077**		1,029,124	
Asedau cyfredol net					
			742,579		616,589
Cyfanswm yr asedau llai dyledion cyfredol			**1,123,895**		999,854
Cronfa Bensiwn	21		**(1,442,000)**		(1,842,000)
			(318,105)		(842,146)
Cronfeydd					
Anghyfyngedig	17	**704,143**		653,181	
Cronfa Bensiwn	21	**(1,442,000)**		(1,842,000)	
Anghyfyngedig yn dilyn addasiad pensiwn	17		**(737,857)**		(1,188,819)
Penodol	18		**230,694**		170,694
Cyfyngedig	19		**189,058**		175,979
			(318,105)		(842,146)

Cymeradwywyd gan Swyddogion Mygedol a Phrif Weithredwr y Cyngor ar 7 Rhagfyr 2018 a llofnodwyd ar eu rhan gan

Yr Athro M. WYNN THOMAS Cadeirydd

CHRIS HYWEL MACEY FCCA Trysorydd

HELGARD KRAUSE Prif Weithredwr

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

LLIF ARIAN AR GYFER Y FLWYDDYN YN DIWEDDU 31 MAWRTH 2018

	Nodyn	**2018**	2017
		£	£
Llif arian yn deillio o weithgareddau gweithredu			
Arian net a ddarparwyd o weithgareddau gweithredu	23	**188,145**	180,259
Arian ar ddechrau'r flwyddyn		**886,242**	705,983
Arian ar ddiwedd y flwyddyn	23	**1,074,387**	886,242

CYNGOR LLYFRAU CYMRU

NODIADAU I'R CYFRIFON

1. Polisïau Cyfrifo

Nodir isod y prif bolisïau cyfrifo a fabwysiadwyd, a'r dyfarniadau a'r ffynonellau allweddol o amcangyfrif ansicrwydd a ddilynwyd wrth baratoi'r datganiadau ariannol:

a. **Sail y paratoi**

Paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â Chyfrifo ac Adrodd gan Elusennau: Datganiad o Arferion a Argymhellwyd i Elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Gyfunol a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102) (yn effeithiol o 1 Ionawr 2015) – (Elusennau SORP (FRS 102)), y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y Deyrnas Gyfunol a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102).

Mae Cyngor Llyfrau Cymru yn cwrdd â'r diffiniad o endid budd cyhoeddus dan FRS 102. Caiff asedau a rhwymedigaethau eu cydnabod yn wreiddiol yn ôl y gost hanesyddol neu werth y trafodiad, oni nodir yn wahanol yn y nodyn/nodiadau polisi cyfrifo perthnasol.

b. **Stoc**

Dangosir y stoc ar yr isaf o'r gost neu'r pris gwerthadwy net. Cyfrifir cost ar sail gwerth pryniant. Seilir gwerth masnachol ar amcan o bris gwerthu llai'r amcan o'r gost gwaredu.

c. **Paratoi'r cyfrifon ar sail busnes gweithredol**

Ar y fantolen, mae gan Gyngor Llyfrau Cymru ddiffyg ariannol o £318,105 (2017: £842,146). Mae hyn o ganlyniad i gyflwyno y rhwymedigaeth a gysylltir â'r Cynllun Pensiwn â Buddion Wedi'u Diffinio. Mae'r Diffyg Pensiwn yn rhwymedigaeth tymor hir, ac mae'r Elusen mewn sefyllfa i gwrdd â'i holl rwymedigaethau cyfredol. Caiff rhwymedigaeth tymor byr y diffyg pensiwn ei chydnabod gan yr ymddiriedolwyr, ac maent mewn sefyllfa i gwrdd â'r holl oblygiadau hyn. Mae'r ymddiriedolwyr o'r farn fod yr Elusen, ar y sail yma, yn fusnes gweithredol.

ch. **Costau Pensiwn**

Mae Cyngor Llyfrau Cymru yn gweithredu pensiwn â buddion wedi'u diffinio o fewn Cronfa Bensiwn Dyfed. Ar ôl mabwysiadu FRS 102 ym mis Ebrill 2014, dangosir y diffyg hwn yn llawn ar y Fantolen. Caiff yr addasiadau i'r datganiadau ariannol yn dilyn yr addasiad hwn eu dangos yn nodyn 18, gyda'r diffyg pensiwn llawn yn cael ei ddangos yn nodyn 21.

d. **Buddsoddiadau**

Cofnodir buddsoddiadau yn ôl gwerth y farchnad.

dd. **Asedau Sefydlog**

Nodwyd asedau sefydlog gwirioneddol ar gost hanesyddol llai dibrisiant cronedig. Darperir am ddibrisiant yn ôl cyfraddau a amcangyfrifwyd i ddileu'r gost yn gyson dros y cyfnod y disgwylir i'r ased wasanaethu'n ddefnyddiol, llai'r amcangyfrif o'r gwerth terfynol, fel a ganlyn:

- Cyfrifiaduron ac offer eraill – dros 5 mlynedd

Nid oes gostyngiad yng ngwerth y tir ac adeiladau rhydd-ddaliad, gan fod y gwerth gweddilliol yn uwch na'r gwerth ar y Fantolen.

e. **Grantiau sy'n daladwy**

Caiff grantiau sy'n daladwy eu cynnwys yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol pan fo goblygiad cytundebol yn bodoli, er gwaethaf y ffaith y gallant gael eu talu mewn cyfnodau eraill yn y dyfodol.

f. **Adnoddau a dderbynnir**

Caiff adnoddau a dderbynnir eu cynnwys yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol pan fo gan yr Elusen hawl i'r incwm, ac y gellir mesur y swm gyda chywirdeb rhesymol. Mae'r polisïau penodol isod yn berthnasol i wahanol gategorïau o incwm:

- Grantiau: rhoddir cyfrif am y rhain pan fyddant yn gysylltiedig â pherfformiad ac amcanion penodol, gan fod yr Elusen yn ennill yr hawl i gael ei hystyried yn ôl ei pherfformiad. Pan dderbynnir incwm cyn iddo gael ei gydnabod, caiff ei ddal yn ôl a'i gynnwys gyda chredydwyr. Lle bo hawl yn digwydd cyn y derbynnir yr incwm, caiff yr incwm ei gronni. Cyfrifir grantiau cyfalaf fel incwm cyn gynted ag y bydd modd eu derbyn.
- Incwm Masnachu: bydd incwm a godir trwy weithredu'r Ganolfan Ddosbarthu dan reolaeth yr Elusen yn cael ei gymryd i ystyriaeth pan fo ymrwymiad cytundebol yn bodoli.
- Cymynroddion: hawl yw'r cyntaf o ddau beth – naill ai bod yr Elusen yn cael ei hysbysu o ddosraniad a fydd yn digwydd yn fuan, neu bod y gymynrodd yn cael ei derbyn. Ni nodir gwerth lle bo'r gymynrodd yn amodol ar ddiddordeb oes gyfan a ddelir gan barti arall.

ff. **Treth**

Mae'r Elusen yn rhydd o'r angen i dalu treth gorfforaeth o ganlyniad i'w statws elusennol.

2. Datganiad o Symudiadau Ariannol

Mae gwarged/ (diffyg) am y flwyddyn ar ôl codi am y canlynol: -

	2018	2017
	£	£
Costau banc	**4,169**	4,416
Ffi'r Archwilwyr	**7,500**	6,700

3. Grantiau a dderbyniwyd

	2018	2017
Llywodraeth Cymru	**£**	£
Grant cynnal	**1,100,900**	1,073,000
Grantiau Cyhoeddi i'w dosbarthu	**2,548,100**	2,483,000
Grant cyfalaf craidd	**30,000**	30,000
Grant cyfalaf ychwanegol	**179,750**	151,450
Llywodraeth Cymru AdAS		
Cynlluniau Hyrwyddo Darllen	**150,933**	140,000
Cynlluniau Roald Dahl	**–**	20,475
	4,009,683	3,897,925

4. Incwm – Adrannau Eraill a Buddsoddiadau

		2018	2017
		£	£
Cronfeydd anghyfyngedig			
Golygu		**18,316**	21,117
Dylunio		**20,855**	22,375
Gwerthu a Marchnata		**83,924**	85,115
Gwasanaethau Gwybodaeth		**16,249**	21,405
Llyfrau Plant	**16,092**		
Incwm Buddsoddiadau	**4,226**		
		20,318	20,454
Gwasanaethau i Ysgolion		**4,430**	4,812
Nawdd Cynllun Hyrwyddo Darllen		**4,584**	4,867
Incwm amrywiol		**839**	–
Cronfeydd cyfyngedig			
Cronfa Dr Dewi Davies		**10,000**	–
Cronfa Alun Creunant Davies		**4,000**	–
Ymddiriedolaeth Esmée Fairbairn		**1,000**	–
Cronfa Hybu Awduron		**24**	23
Tlws Mary Vaughan Jones		**4**	4
		184,543	180,172

5. Gwariant – Grantiau Cyhoeddi

	Nodyn	2018	2017
Cymraeg		£	£
Grantiau tuag at lyfrau	6a	**451,327**	454,863
Grantiau awduron a darlunwyr		**299,749**	297,797
Cynllun penodiadau a hyfforddiant		**191,474**	210,176
Grantiau tuag at gylchgronau	6b	**349,276**	357,750
Arian i'r wasg Gymraeg		**204,250**	211,869
Grantiau tuag at CD-ROMau a gemau		**2,000**	4,700
Grantiau tuag at farchnata		**54,953**	52,768
Ymchwil marchnad		**28,741**	14,650
Grantiau i lyfrwerthwyr		**24,760**	25,976
Grantiau i lyfrau dysgwyr		**70,238**	–
Saesneg			
Grantiau tuag at lyfrau	6c	**278,037**	299,249
Grantiau tuag at gylchgronau	6ch	**191,867**	176,209
Grantiau tuag at farchnata		**41,283**	43,940
Cynllun penodiadau		**86,342**	69,430
Grantiau i Awduron		**44,650**	42,000
Clasuron		**35,656**	37,202
Hyfforddiant		**9,894**	292
Costau gweinyddol		**183,603**	184,129
Cyfanswm Grantiau Cyhoeddi		**2,548,100**	2,483,000

6. Grant fesul cyhoeddwr

6a. Cyhoeddwyr Cymraeg – grantiau llyfrau

	2018	2017
	£	£
Y Lolfa	**123,388**	103,196
Gwasg Carreg Gwalch	**97,165**	87,480
Gwasg Gomer	**63,420**	96,537
Gwasg y Dref Wen	**45,254**	43,700
Rily	**38,800**	34,800
Cyhoeddiadau Barddas	**29,400**	30,000
Gwasg y Bwthyn	**13,750**	16,050
Cyhoeddiadau'r Gair	**10,800**	9,000
Dalen Llyfrau	**5,000**	5,000
Atebol	**6,500**	11,600
Gwasg Prifysgol Cymru	**3,400**	1,000
Gwasg Pantycelyn	**3,000**	–
Cyhoeddiadau Curiad	**2,350**	1,000
Francis Boutle	**2,000**	–
Firefly	**1,300**	–
Dalen Newydd	**–**	1,400
Gwasg Gee	**–**	4,500
Honno	**–**	1,700
Pic2Share	**–**	500
Theatr Genedlaethol Cymru	**–**	1,600
Tâl prydlondeb cyhoeddiadau Nadolig	**5,800**	5,800
	451,327	454,863

6b. Cyhoeddwyr Cymraeg – cylchgronau a gefnogwyd

	2018	2017
	£	£
Barn	**80,000**	80,000
Golwg	**73,000**	73,000
Wcw	**30,000**	30,000
Cip	**26,000**	26,000
O'r Pedwar Gwynt	**20,000**	25,000
Barddas	**24,000**	24,000
Lingo Newydd	**18,000**	18,000
Y Cymro	**18,000**	18,000
Mellten	**14,000**	14,000
Y Selar	**11,000**	11,000
Y Wawr	**10,000**	10,000
Llafar Gwlad	**7,000**	7,000
Y Traethodydd	**6,000**	6,000
Cristion	**4,800**	4,800
Fferm a Thyddyn	**1,500**	1,500
Grantiau marchnata i'r uchod	**5,976**	9,450
	349,276	357,750

6c. Cyhoeddwyr Saesneg – grantiau llyfrau

	2018	2017
	£	£
Seren	**95,000**	70,277
Parthian	**52,200**	62,598
Honno	**34,702**	53,362
Gwasg Gomer	**27,235**	56,559
Firefly	**22,000**	11,000
Cinnamon Press	**15,050**	17,400
Y Lolfa	**11,950**	14,800
Gwasg Carreg Gwalch	**9,200**	8,700
Gwasg Prifysgol Cymru	**6,700**	4,250
Martin Dawes	**2,000**	–
Rily	**2,000**	–
Costau tendrau	**–**	503
	278,037	299,449

6ch. Cyhoeddwyr Saesneg – Cylchgronau a gefnogwyd

	2018	2017
	£	£
Planet	**50,424**	51,900
New Welsh Review	**62,500**	50,000
Poetry Wales	**25,000**	25,000
The Welsh Agenda & Click on Wales	**25,000**	25,000
Wales Arts Review	**20,000**	20,000
Grantiau cylchgronau bach	**5,800**	2,600
Hyfforddiant	**3,143**	1,709
	191,867	176,209

7. Gwariant adrannau

	2018	2017
	£	£
Costau		
Golygu	**107,511**	108,207
Dylunio	**101,653**	100,818
Gwerthu a Marchnata	**377,339**	371,943
Gwasanaethau Gwybodaeth	**72,047**	85,211
Llyfrau Plant	**78,555**	79,960
Gwasanaethau i Ysgolion	**129,367**	143,073
Cynlluniau Hyrwyddo Darllen	**155,517**	165,342
Gwariant adnewyddu a chyfalaf	**179,750**	151,450
Costau cefnogi	**334,167**	341,286
Costau anarferol		
Darpariaeth ar gyfer tâl gwyliau	**(11,219)**	–
Symudiad yn Rhwymedigaeth y Cynllun Pensiwn	**224,000**	–
	1,748,687	1,547,290

8. Incwm a Gwariant y Ganolfan Ddosbarthu

	2018	2017
	£	£
Incwm	**2,633,272**	2,629,501
Costau		
Llyfrau a brynwyd	**2,107,440**	2,107,814
Cyflogau, yswiriant, pensiwn	**313,687**	299,748
Costau rhedeg cerbyd	**10,637**	10,524
Teithio, cynhaliaeth	**1,754**	1,207
Cludiant, post, defnydd pacio	**80,383**	97,158
Prynu, cynnal a chadw offer	**34,939**	31,265
Rhent, trethi, gwres, golau, ffôn	**22,648**	23,380
Yswiriant, cynnal a chadw adeiladau	**12,346**	9,677
Argraffu, papur	**1,821**	1,625
Disgownt a ganiateir	**28,306**	30,578
Mân wariant	**11,010**	11,499
Ffioedd archwilwyr	**3,750**	3,350
Cyfanswm Gwariant	**2,628,721**	2,627,825
Elw /(Diffyg) am y flwyddyn	**4,551**	**1,676**

9. Cyfanswm yr adnoddau a wariwyd

	Costau Staff	Costau Eraill	Grantiau	Cyfanswm 2018	Cyfanswm 2017
	£	**£**	**£**	**£**	£
Costau elusennol uniongyrchol	**1,352,521**	**3,208,490**	**2,364,497**	**6,925,508**	6,658,115

10. Staff

	2018	2017
	£	£
Cyflogau	**1,076,382**	1,106,623
Yswiriant Gwladol Cyflogwr	**97,851**	98,866
Cyfraniadau Pensiwn Cyflogwr	**154,988**	155,285
Cost ychwanegol Pensiwn	**23,300**	22,400
Cyfanswm cyflogau	**1,352,521**	1,383,174
Cyfartaledd nifer y staff a gyflogid yn ystod y flwyddyn (Swydd lawn-amser)	**39**	41

Yn ystod y flwyddyn fe wnaeth 1 aelod o'r staff (2017 – 1) ennill, gan gynnwys yswiriant cenedlaethol, rhwng £60,000 a £70,000**.**

Costau staff allweddol

Ynghyd â'r Prif Weithredwr, mae tri phennaeth adran (2017 – 1) sy'n ffurfio'r Uwch Dîm Rheoli, a gwnaethpwyd y taliadau isod iddynt yn ystod y flwyddyn:

	2018	2017
	£	£
Cyflogau	**133,494**	99,828
Treuliau Nawdd Cymdeithasol	**15,043**	11,536
Costau pensiwn	**20,241**	14,726
	168,778	126,090

11. Tâl i'r ymddiriedolwyr

Nid yw'r ymddiriedolwyr yn derbyn unrhyw dâl gan eu bod yn cael eu penodi gan awdurdodau neu gyrff allanol, ac nid oes ganddynt hawl i dderbyn tâl. Y swm y digolledwyd treuliau (teithio i gyfarfodydd ayyb) yr ymddiriedolwyr yn ystod y flwyddyn oedd £675 (2017: £617).

12. Asedau Sefydlog

	Tir ac adeiladau rhydd-ddaliadol	**Cyfrifiaduron ac offer eraill**	**Celfi a mân offer**	**Cyfanswm**
	£	**£**	**£**	**£**
Gwerth				
ar 1 Ebrill 2017 a 31 Mawrth 2018	**253,008**	**225,987**	**10,821**	**489,816**
Dibrisiant				
ar 1 Ebrill 2017	**–**	**225,987**	**10,821**	**236,808**
Darparwyd yn ystod y flwyddyn	**–**	**–**	**–**	**–**
ar 31 Mawrth 2018	**–**	**225,987**	**10,821**	**236,808**
Gwerth net				
ar 31 Mawrth 2018	**253,008**	**–**	**–**	**253,008**
ar 31 Mawrth 2017	**253,008**	**–**	**–**	**253,008**

Defnyddir yr holl asedau i bwrpas elusennol.

13. Buddsoddiadau

Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol yr oedd gwerth y buddsoddiadau hyn ar y farchnad yn £128,308 (2017 – £130,257).

Mae'r buddsoddiadau'n cael eu dal gan gwmni Blackrock yng nghronfeydd Charinco a Charinshare sydd wedi eu lleoli ym Mhrydain.

Cydnabyddir y buddsoddiadau yn ôl eu gwerth masnachol ar ddyddiad y fantolen. Mae'r buddsoddiadau wedi cael eu hailbrisio a chydnabyddir unrhyw enillion neu golledion yn y Dadansoddiad o'r Gweithgareddau Ariannol.

14. Dyledwyr

	2018	2017
	£	£
Dyledwyr masnachol	**192,095**	220,924
Dyledwyr eraill	**69,123**	50,556
Blaendaliadau	**35,954**	55,762
	297,172	327,242

Mae pob swm a nodir yn ddyledus mewn llai na blwyddyn.

15. Arian yn y banc ac mewn llaw

	2018	2017
	£	£
Tocynnau Llyfrau	**255,454**	251,649
Eraill	**818,933**	634,593
	1,074,387	886,242

16. Credydwyr: Symiau'n dod yn ddyledus yn ystod y flwyddyn

	2018	2017
	£	£
Credydwyr masnachol	**393,863**	458,877
Tocynnau Llyfrau	**204,776**	200,802
Trethi a Phensiwn	**46,876**	45,127
Credydwyr eraill	**312,562**	324,318
	958,077	1,029,124

Nid oes unrhyw gredydwyr dros fwy nag un mlynedd ac eithrio tocynnau llyfrau, lle na ellir bod yn sicr pryd y byddant yn daladwy.

17. Cronfeydd Anghyfyngedig

	Balans 1 Ebrill 2017	Derbyniwyd	Talwyd	**Balans 31 Mawrth 2018**
	£	£	£	£
Cronfeydd Cyfalaf	**450,000**	–	–	**450,000**
Cronfeydd Incwm				
Cronfa Bensiwn	**(1,842,000)**	–	(400,000)	**(1,442,000)**
Cyngor	**(895)**	1,271,994	1,225,583	**45,516**
Canolfan Ddosbarthu	**204,076**	2,627,467	2,622,916	**208,627**
	(1,188,819)	3,899,461	3,448,499	**(737,857)**

18. Cronfa Benodol

	Balans 1 Ebrill 2017	Derbyniwyd	Talwyd	Balans 31 Mawrth 2018
	£	£	£	£
Cyllid cyfalaf Llywodraeth Cymru	–	209,750	179,750	**30,000**
Cronfa datblygiadau cyfrifiadurol	**170,694**	30,000	–	**200,694**
	170,694	239,750	179,750	**230,694**

19. Cronfeydd Cyfyngedig

		Balans 1 Ebrill *2017*	Derbyniwyd	Talwyd	Balans 31 Mawrth *2018*
		£	£	£	**£**
Cronfa Dr Dewi Davies	i	**47,250**	10,000	115	**57,135**
Cronfa Hybu Awduron	ii	**40,895**	24	–	**40,919**
Tlws Mary Vaughan Jones	iii	**4,827**	4	–	**4,831**
Cronfa Cymdeithas Lyfrau Ceredigion	iv	**83,007**	–	1,834	**81,173**
Cronfa Alun Creunant Davies	v	**–**	4,000	–	**4,000**
Ymddiriedolaeth Esmée Fairbairn	vi	**–**	1,000	–	**1,000**
Grantiau i'w dosbarthu					
Grant Cyhoeddi		**–**	2,548,100	2,548,100	**–**
Cynlluniau Hyrwyddo Darllen		–	150,933	150,933	**–**
		175,979	2,714,061	2,700,982	**189,058**

i. **Cronfa Dr Dewi Davies**
Mae'r llog ar y gronfa i'w ddefnyddio i ariannu gwobrau ar gyfer cystadlaethau hybu darllen ymhlith plant a phobl ifainc.

ii. **Cronfa Hybu Awduron**
Cronfa gyffredinol i hybu ysgrifennu creadigol yn y Gymraeg.

iii. **Tlws Mary Vaughan Jones**
Mae'r gronfa'n cael ei defnyddio bob tair blynedd ar gyfer gwobrwyo un a wnaeth gyfraniad nodedig i faes llyfrau plant dros gyfnod o flynyddoedd.

iv. **Cronfa Cymdeithas Lyfrau Ceredigion**
Mae'r llog ar y gronfa i'w ddefnyddio i ariannu gwobrau Tir na n-Og a gweithgareddau ym maes llyfrau Cymraeg i blant a phobl ifainc.

v. **Cronfa Alun Creunant Davies**
Rhodd a dderbyniwyd i gynhyrchu cyfrol i ddathlu gwaith y Cyngor.

vi. **Ymddiriedolaeth Esmée Fairbairn**
Rhodd ar gyfer dathlu Diwrnod Barddoniaeth yn Hydref 2018.

20. Dadansoddiad o'r Asedau Net rhwng y Cronfeydd

	Eiddo Parhaol	Buddsoddiadau	Asedau Cyfredol Net	Cyfanswm
	£	£	£	£
Cronfeydd Cyfyngedig				
Cronfa Dr Dewi Davies	–	47,135	10,000	**57,135**
Cronfa Hybu Awduron	–	–	40,919	**40,919**
Tlws Mary Vaughan Jones	–	–	4,831	**4,831**
Cronfa Cymdeithas Lyfrau Ceredigion	–	81,173	–	**81,173**
Cronfa Alun Creunant Davies	–	–	4,000	**4,000**
Ymddiriedolaeth Esmée Fairbairn	–	–	1,000	**1,000**
Cronfeydd Cyfyngedig	–	128,308	60,750	**189,058**
Cronfa Benodol	–	–	230,694	**230,694**
Cronfeydd Anghyfyngedig	253,008	–	(990,865)	**(737,857)**
	253,008	**128,308**	**(699,421)**	**(318,105)**

21. Cynllun Pensiwn

Natur y Cynllun: Budd-dal Diffiniedig

Dyddiad y Prisiad Actiwarïaid llawn diwethaf: 31 Mawrth 2016

TYBIAETHAU ACTIWARAIDD

Tybiaethau Ariannol	Dechrau'r Flwyddyn	Diwedd y Flwyddyn
Graddfa chwyddiant	2.30%	2.10%
Graddfa cynnydd cyflogau	3.80%	3.60%
Graddfa cynnydd pensiynau	2.30%	2.20%
Cyfradd disgownt	2.50%	2.60%

Mae ffigurau diwedd y flwyddyn ar gyfer dangos gwerth yr asedau ar y farchnad a rhaniad yr asedau rhwng categorïau buddsoddiadau wedi eu cyfrifo ar 31 Mawrth 2018. Mae'r ffigurau cyfatebol ar gyfer dechrau'r flwyddyn wedi eu cyfrifo ar 31 Mawrth 2017.

Mantolen yr Eitemau ar 31 Mawrth 2018

	£000
Gwerth yr Asedau ar y Farchnad	11,452
Dyledion	(12,894)
Gweddill (Diffyg)	(1,442)

Symudiadau'r Gweddill yn ystod 2017/18

Gweddill (Diffyg) ar ddechrau'r flwyddyn	(1,842)
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	(352)
Cyfraniadau'r Cyflogwr	178
Llog Net	(44)
Costau gweinyddu	(6)
Cynnydd Actiwarïaid neu (Golled)	624
Gweddill / (Diffyg) ar ddiwedd y flwyddyn	(1,442)

Datgeliadau Ychwanegol Asedau Pensiwn

	Asedau ar 31.03.18 £000	%	Asedau ar 31.03.17 £000	%
Soddgyfrannau	8,085	71	7,870	71
Bondiau Eraill	2,222	19	2,165	19
Eiddo	1,076	9	1038.0	9
Arian	69	1	89.0	1
Cyfanswm	11,452		11,162	
Dyledion ar 31.03.18	12,894			

22. Symudiad net yn y cronfeydd

	2018 **£**	2017 £
Cronfeydd Anghyfyngedig		
Cronfeydd Incwm		
Canolfan Ddosbarthu	**4,551**	1,676
Cyngor	**46,411**	2,780
Cronfa Bensiwn	**400,000**	36,000
Cronfa Benodol	**60,000**	45,000
Cronfeydd Cyfyngedig	**13,079**	14,667
	524,041	100,123

23. Cysoniad o incwm (gwariant) net i'r llif arian o weithgareddau gweithredu net

	2018 **£**	2017 £
Incwm net am y flwyddyn	**524,041**	100,123
Addasiadau*:*		
(Cynnydd)/Gostyngiad yng ngwerth y Buddsoddiadau	**1,949**	(14,640)
(Cynnydd)/Gostyngiad yn y cynllun buddion wedi'u diffinio	**(400,000)**	(36,000)
(Cynnydd)/gostyngiad yn y stoc	**103,132**	49,331
(Cynnydd)/gostyngiad yn y dyledwyr	**30,070**	(10,678)
Cynnydd /(gostyngiad) yn y credydwyr	**(71,047)**	92,123
Arian net a ddarparwyd o weithgareddau gweithredu	**188,145**	180,259